

A TBC ELLENI KÜZDELEM

A Vreme május 27-iki száma nagy cikkben számol be a negyedik jugoszláv tuberkulózis-elleni kongresszusról, amit az idén gazdag tárgysorozattal májusban tartottak meg Herceg-Novi-ban. A kongresszus a tuberkulózis-elleni harcot teljesen társadalmi alapokra fekteti. A tisztán orvostanilag érdekes beszámolók mellett, Vidákovics Szlobodán, a beográdi községtanács egészségügyi tanácsosa „Foglalkozás és tuberkulózis” címmel tartott előadást, amely mélyreható elemzésével és társadalomtudományi beállításával véglegesen eldöntötte a vitát, hogy a foglalkozás, vagy a gazdasági helyzet-e a tbc megbetegedés valódi oka és alapja. Mivel ez az előadás a témát olyan oldalról tárgyalja, amely olvasóinkat is közelebből érdekli, a Vreme tudósítása alapján röviden összefoglaljuk annak lényegét.

Több tudós véleményével ellentétben Vidákovics bebizonyítja, hogy a tbc nem professzionális (foglalkozásbeli), hanem szociális (társadalmi) betegség, melynek romboló kifejlődése a városi és falusi lakosságban a munka és életfeltételektől függ.

„A tbc, mint szociális betegség, a tőkés gazdasági rendszerrel és a városok kifejlődésével együtt jelentkezett. A tbc szociális jellegét Jugoszláviában a legvilágosabban az ország társadalmi szerkezete bizonyítja. 6.700.000 a keresők száma, akik közül 320.000 önálló vállalkozó, földbirtokos stb. 615.000, a 6.360.000 alkalmazott, munkás, hivatalnok stb. 6.640.000 családtagot tart el.

Sokáig tanulmányoztam a kérdést és az évek folyamán arra a meggyőződésre jutottam, hogy a tbc nem egyes foglalkozások betegsége, hanem elsősorban a gazdasági helyzettől függő jelenség. Van természetesen sok olyan foglalkozás is, amely közvetlenül hat a tbc kifejlődésére. Így pl. a nyomdászok 9,5%-ánál, a bőrmunkások 8%-ánál, a textilmunkások 7,3%-ánál tüntet fel a Munkásbiztosító tbc megbetegedést. Azonban a helyzet alaposabb tanulmányozásánál kitűnik, hogy a foglalkozási ág csak annyiban segíti elő a tbc-és megbetegedést, amennyiben a munkafeltételek ellenkeznek az egészségtan követelményeivel és ezen káros körülmények romboló hatását a nyomor és az alacsony életszínvonal még fokozza. Három éven át kísértem figyelemmel nagyobb városokban a nyomdákat és a bőripari üzemeket. Két csoportba osztottam azokat, az elsőbe vettem az egészséges berendezésű műhelyeket, ahol a fizetések is jobbak, a másodikba az egészségteleneket és ahol — ez szinte szabályszerű jelenség — a fizetések is alacsonyak. A megfigyelések eredményét a következő megdöbbentő számokban foglalhatom össze:

100 alkalmazott közül tbc-s beteg:

	I csoport (jó munkafeltételek)	II csoport (rossz munkafeltételek)
a) nyomdák:	11	25
b) bőripar:	8	21

Ezek szerint a második csoport a nyomdászoknál 227, a bőripari munkásoknál 262%-kal több tbc-st mutat fel mint az első

csoport. Világos, hogy itt nem a foglalkozás, hanem az alkalmazottak munka és életfeltételei döntenek el a kérdést: egészségtelen, poros, ólomgőzös nyomdák, egészségtelen bőrfeldolgozó műhelyek, alkoholizmus, alacsony életszínvonal, rossz lakások, gyenge táplálkozás túlórázás és a többi társadalomegészségtani tényezők. Ezt bizonyítják a következő adatok is:

	100 halálesetből a tbc-ra esik	az átlagos munkabérek
Ljubljana	9'46	26'12
Beograd	21'27	22'88
Niš	22'16	14'11
Skoplje	32'21	13'58

Minél kisebbek a munkabérek, annál nagyobb a tbc-halandóság. Végül ezt bizonyítja az is, hogy amíg a tbc-halálozás a munkásságnál 95°/o-ig terjed, a hivatalnokoknál és szabadfoglalkozásúaknál 8—40°/o-ig, iparosoknál 5—37°/o-ig, kereskedőknél 4—25°/o-ig terjed és végül 1935—1937 években gyárosok, bankárok, nagybirtokosok közül a megfigyelt városokban egyetlen tbc-s halálest sem fordult elő.

A tbc kérdésének a megoldását nem a foglalkozások körében kell keresnünk, hanem olyan társadalmi intézkedések mielőbbi foganatosításában, melyek a néptömegek életét gyökeresen megjavítják. A tbc nem professzionális, hanem szociális betegség, nem egyes foglalkozási ágak, hanem a társadalmi piramis alapján álló osztályok betegsége. A tbc irtózatos polip, amely csápjait mélyen bevéste a dolgozó nép minden életmegtörszívülésébe: lakásaikba, műhelyeikbe, életmódjukba és felvilágosulatlanságukba.

A kongresszus, befejező ülésén, a következő határozatot hozta: „A negyedik tuberkulózis-elleni kongresszus megállapítja, hogy a tuberkulotikus megbetegedéseket nem maguk a foglalkozási ágak hozzák létre, hanem azok a rossz egészségi és gazdasági viszonyok, amelyekben a munkások élnek. Ezért a kongresszus arra kéri a szociálpolitikai minisztériumot, hogy:

1. A munkásvédelmi törvényhozást terjessze ki; a munkafelügyelőség (inspekcióját) a műhelyeket szélesebb körben ellenőrizze; a minimális munkabér-törvényben megállapított alaplét emelje fel, különösen azokban az iparágakban, amelyek nagyszámú tbc megbetegedést mutatnak fel; a munkáslakások építésének kérdését törvényileg oldja meg.

2. Ismerje el a törvény a tbc-t mint professzionális betegséget a) az egészségügyi intézmények (kórházak, szanatóriumok, diszpanzerek, ambulanciák) alkalmazottainál és b) azoknál, akiknél a tbc mint kísértő betegség jelentkezik a szilichozis miatt és a munkásbiztosítási törvény alapján ezen megbetegedéseket úgy kezeljék, mint üzemi baleseteket.”

Pálics Miklós